

Toarps hembygdsförening

Nr 05 02 51

Häljareds kvarn

Häljared Västergården

Kvarn

Koordinater WGS84

Den förste mjölnaren som kom hit enligt kyrkoböckerna var Hans Ebbersten f 1806 i Frölunda. Han kom hit 1842 tillsammans med hustrun Stina och fyra barn. Anders Johansson kom 1846 och Johannes Olausson från Södra Ving fyra år senare. Därefter Jonas Jonasson från Rångedala. Samtliga var gifta och hade stora familjer.

År 1880 var Samuel Larsson f 1850 10 27 i Varnum mjölnare på kvarnen. Karolina Andersdotter var hans hustru. Makarna hade sju barn. Vid sekelskiftet hade Samuel övergått till att bli arrendator på en av gårdarna på Häljared Östergård.

År 1915 flyttade makarna jämte 3 ogifta döttrar till torpet Sandryd i närheten av Toarps kyka. Hulda f 1881 blev hemsömmerska, Bertha f 1883 skötte jordbruket medan yngre system Emma började på fabriken. Några år senare gifte hon sig dock med Erik Pettersson från Rångedala och flyttade iväg. Makarna fick tre barn varav Åke f 1924 så småningom blev Föreståndare för Konsumaffären i Dalsjöfors.

Åren 1902 – 1928 var Alfred Hjerte`n f 1869 i Varnum mjölnare. Hustrun hette Hilda Johansson. Familjen hade tre barn och flyttade in till Borås 1928.

Vid mantalskrivningen 1940 var Arvid Karlsson mjölnare på Häljareds kvarn. Mor Frida höll ihop familjen. Lennart (senare Kvarnmästare på Saltsjö kvarn) Birgit och Olle (blev Major) hette barnen. År 1950 hade Evert Hedlund från Torsång i Dalarna tagit över kvarnen. Hustrun hette Inga. Dottern Britt-Marie Hedlund föddes 1949.

Klas Johansson efterträdd av sonen Sven Johansson och slutligen Olle Hellström var de sista mjölnarna. Kvarnen nerlagd omkring 1960 och såld till Paul Johansson och hans kollega Svan. De startade ett litet företag som bl a tillverkade hundhalsband

Häljareds kvarn ägdes gemensamt av bönderna i Häljareds by. Varje gård hade från

början ett antal andelar. Dessa 48 andelar kunde sedan köpas och säljas bönderna emellan. Det hela slutade med Axel Hellström cirka 1937 ägde samtliga andelarna. Kvarnens mjölnare fick arrendera kvarnen av Häljareds bönder. Mjölnaren tog för sin del betalt för sitt arbete genom att behålla en bestämd procentandel av mjölet. När elströmmen kom till Toarp skaffade många bönder sig egna små kvarnar med påföljd att behovet av den andelsägda kvarnen minskade för att till sist försvinna.

Tillbaka till Häljared